

29.5.2022

לכבוד:

מועצת תאגיד השידור הישראלי

טיוטת כללי תאגיד השידור הישראלי (הפקות מקומיות קנויות) התשפ"ב 2022

אנו, כאיגוד העורכים - איגוד מקצועות הפוסט בישראל (ע"ר), המאגד כשלוש מאות וחמישים עובדים, יוצרים וחברות בתחומי הפוסט, האנימציה וההדמיה אשר חלקם הגדול מועסק בתעשיית הקולנוע והטלוויזיה הישראלית והבינלאומית.

אנו מבקשים להבהיר כמה הגדרות מקצועיות חיוניות אשר מקבלות ביטוי חלקי או מטעה או שאינן קיימות כלל בטיטת כללי תאגיד השידור הישראלי לעניין הפקות מקומיות קנויות, ומהם השינויים המתבקשים כדי ליצור מסמך שיהיה נאמן להגדרות והחשיבות המקצועית של בעלי התפקידים השונים בהפקות אודיו-ויזואליות.

העקרונות המנחים אותנו הם נתינת גמישות מירבית להפקה לבחור את אנשי הצוות הטובים ביותר מתוך הבנה כי קו-פרודוקציות לא רק שמאפשרות הגדלת התציב ולכן מקדמות יצירה איכותית יותר, אלא גם מאפשרות ליוצרים ואנשי צוות להחשף ליוצרים ואנשי צוות מכל העולם וכך להביא שיטות עבודה חדשות ולהעשיר את הידע והיצירה. יחד עם זאת כסף שמקורו בכספי המיסים של אזרחי ישראל ראוי שמרביתו יושקע חזרה באזרחי ישראל.

לצערנו, הטיוטה הנוכחית מסורבלת ותקשה על הפקות לעמוד בתנאים מבלי להעסיק איש הפקה נוסף שכל מטרתו היא לודא עמידה בתנאים. נדמה גם כי היא נכתבה בידי אנשים שלא עסקו בהפקה מעולם - היא מתעלמת מחשיבות מחלקת הפוסט-פרודקשן והעריכה בפרט, מתפקיד המוסיקה והמוסיקאי ביצירה, מהאפקטים הויזואליים, האנימציה ועוד שחלקם מהותי תקציבית ואמנותית. נדמה שכל מגמתה של הטיוטה היא לייצר עבודה לשחקנים ואנשי הסט ללא התחשבות בסוג ההפקה, הז'אנר ואיכות ההפקה.

נבהיר. * (שמות התפקידים בהם נשתמש מעתה והלאה מתייחסים לכל המגדרים)

חיוני להשתמש בפורמט תקציב בהיר ובינלאומי

תקציב הפקה אודיו וויזואלית בכל מקום מקצועי בעולם מחולק ל:

1. מעל הקו – פיתוח, סיפור וזכויות ותסריט ועריכתו, מפיק, במאי, שחקנים והוצאות נלוות לכל אלה.

2. מתחת לקו –

a. הוצאות הפקה – צוות, עיצוב סט, הלבשה, חשמל, מחלקת מצלמה, הקלטה, תאורה, רכבים, אפקטים מיוחדים (אפקטים שאינם ממוחשבים כמו פיצוצים וכדומה) ועוד.

b. פוסט-פרודקשן – עריכה, מוסיקה, אפקטים וויזואליים, עיצוב פסקול ועריכת סאונד, אנימציה ועיצוב תמונה וצבע.

3. הוצאות אחרות – שיווק ופרסום, הנהלת חשבונות והוצאות עו"ד, הוצאות כלליות, ביטוח הטיוטה הנוכחית לא מבטאת את הפורמט הבינלאומי שהוא כמו שפה בינלאומית להפקה. שימוש בתקציב בפורמט בינלאומי תקל על ההפקה לשבץ תפקידים בקו-פרודוקציה, לגייס כספים בחו"ל ולדווח לתאגיד על עמידה בכללים להכרה בהפקה מקומית. אנו ממליצים לתאגיד להשתמש בפורמט הבהיר הזה¹: <https://bit.ly/3yYRVUr> או לכל הפחות להשתמש בפורמט שהתאגיד עצמו מציע ליוצרים ומפיקים בבואם להגיש פרויקטים לתמיכה²: <https://bit.ly/3PLOeaO>

חיוני להשתמש בהגדרות תפקידים בהירות ובינלאומיות

הטיוטה רצופה שיבושי תפקידים ותארים, ויידרש זמן כדי לספק לתאגיד את הרשימה המלאה של שמות התפקידים ותרגומם המקצועי לאנגלית אך אנו מפצירים בתאגיד לעשות זאת, כמו גם להסדיר את רשימת הקרדיטים הנכונה ובסדר הנאות בתוכניות וההפקות השונות בתאגיד. בראש ובראשונה כיוון שמדובר עניין חוקי שכן הקרדיט הינו זכות מוסרית המעוגנת בחוק. שנית, כדי לשמור על שפה אחידה ובינלאומית כיאה למעמדו של תאגיד שידור ישראלי שמעונין שהפקותיו יעמדו בשורה הראשונה עם יצירות בינלאומיות אחרות. לבסוף, כדי לצמצם למינימום את ההתכתבות הלך ושוב בין ההפקה לתאגיד והבירוקרטיה הכרוכה באישור ההוצאה העומדת בתנאים להכרה בהפקת מקור. נשמח להקדיש את הזמן והמשאבים לייצר עם התאגיד את רשימת הקרדיטים בעברית ובאנגלית למקצועות הפוסט, האנימציה וההדמיה ונדגיש שאף גוף אחר לא יכול לעשות זאת במקומנו.

התאמה לאמנות הקו-פרודוקציה בין ישראל למדינות העולם דרך קרנות הקולנוע

כדי לצמצם את הנטל הבירוקרטי על ההפקות יש להתאים את המבחנים להכרה בהפקה מקומית לאמנות הבינלאומיות הקיימות בין ישראל למדינות העולם. מידע על האמנות נמצא כאן³: <https://bit.ly/3NBhkaN>

התאמה בין מבחני התאגיד למבחני קרנות הקולנוע והאמנות הבינלאומיות תסייע להפקה לגייס יותר כספים ותמנע בירוקרטיה שפוגעת בתקציב המופנה להפקה. מומלץ לייצר מפגש שולחנות עגולים עם מנהלי התאגיד, קרנות הקולנוע והאיגודים המקצועיים כדי לבנות תבנית אחידה של מבחנים להכרה בהפקות מקור ותקציב הפקה.

מיקום מקצועות הפוסט, אנימציה והדמיה במקומן הראוי בעשייה האודיו-ויזואלית

בשל קוצר היריעה אנו נציין במסמך זה רק את התפקידים שיש לייחס להם חשיבות כשל מנהלי מחלקות ולהוסיף ל"התוספת השנייה" סעיף 1. ישנם תפקידים נוספים חשובים שראוי שייכנסו

¹ Film Budget Template — StudioBinder

² פורמט תקציב כללי מאתר תאגיד כאן תחת "קול קורא": <https://www.kan.org.il/tenders/>

³ הסכמי קו-פרודוקציה באתר קרן הקולנוע הישראלי³

לרשימת הצוות הטכני-הנדסי. נשמח לספק לתאגיד מסמך הגדרות תפקידי פוסט, אנימציה והדמיה מלא כולל שמות התפקידים באנגלית כדי שישתמש בו בגרסה הסופית של המבחנים⁴.

4. קרדיט "עריכה" (Editor) ביצירה אודיו-ויזואלית מיוחס לעריכת התמונה ולא לעריכת התוכן ומקומו בחשיבות לצד המפיק, הבמאי והתסריטאי. אך בטיוטה הגדרת תפקיד ה"עורך" מיוחס בטעות לעריכת תוכן. תפקיד חשוב אך לא במקום הנכון.

יש לייחס את קרדיט ה"עריכה" לעורך התמונה וקרדיט "עריכת תסריט" או "עריכת תוכן" יועבר לקטגוריית "יתר צוות ההפקה כקבוע בתוספת השלישית". ממילא בטיוטה תחת קרדיט "תסריטאי" נמצא "עורך תסריט".

עורך התמונה אחראי ליצירת מוצר ויזואלי ע"י חיבור חומרי הסאונד והתמונה הגולמיים ליצירת נראטיב. העורך נדרש להכיר את התוכנה הטכנית אך יותר מכל עליו להחזיק בהבנה עמוקה של דרמטורגיה (אומנות הקומפוזיציה והדרמה), שפה ויזואלית, קצב, דיאלוג ומוזיקה. על העורך לבחור חומרים מתאימים למען בניית נראטיב והרכבת ראפ-קאט ע"י חיבור סיקוונסים והמשך תהליך עבודה עצמאי עד ליצירת גרסה נרטיבית המאושרת ע"י הבמאי והמפיק ולבסוף יצירת "FINE-CUT" הכוללת את כל ההידוקים הטכניים והויזואלים האחרונים, ללא שינוי נרטיבי⁵. העורך הוא התסריטאי האחרון של כל יצירה אודיו-ויזואלית בכל ז'אנר וחשיבותו והנפח התקציבי המוקדש לשכרו משמעותיים. החשיבות שיש ליחס לתפקיד היא כשל מנהל מחלקה בטיוטה הנוכחית.

5. אפקטים חזותיים⁷ (ויזואליים) (VFX Artists, Visual effects) הם יצירה או מניפולציה של כל תמונה על המסך שאינה קיימת פיזית בחיים האמיתיים. VFX מאפשר ליוצרי סרטים ליצור סביבות, חפצים, יצורים ואפילו אנשים שאחרת יהיה בלתי מעשי או בלתי אפשרי לצלם בהקשר של צילום לייב אקשן. VFX בסרט כרוך לעתים קרובות בשילוב של צילומים חיים עם תמונות שנוצרו על ידי מחשב (CGI). כל ה-VFX מתווספים לאחר הצילום בפוסט-פרודקשן. החשיבות שיש ליחס לתפקיד היא כשל מנהל מחלקה בטיוטה הנוכחית.

6. תפקידו של הקולוריסט⁸, עיצוב תמונה (colorist) דורש ידע יצירתי וטכני בשדה של מניפולציות תמונה, חוש למגמות וסגנונות צבע עכשוויים והיסטוריה כאחד. יכולת חיבור לקווי העלילה השונים, וחוש דרמטורגי. בעזרת מניפולציית הצבעים של התמונה הנעה, הקולוריסט מייצר מראה עיקבי ויצירתי עבור הסרט כולו. בהתאם לפורמט אליו התבקש להכין את הצבעים (שכן פרופיל הצבעים הטכני המתאים למסך הקולנוע לא יוצג באותה צורה על מסך הטלוויזיה). החשיבות שיש ליחס לתפקיד היא כשל מנהל מחלקה בטיוטה הנוכחית.

7. עיצוב פסקול⁹ (Sound Designer) הוא מרכיב אומנותי בהפקה. מעצב הפסקול נדרש

⁴ הגדרות התפקידים נאספו ונכתבו בידי חברת איגוד העורכים אנה מיידיניק

⁵ https://www.editorsguildsa.org/pages/289-PostProduction_Roles

⁶ <https://www.editors.at/berufsbilder/>

⁷ <https://www.masterclass.com/articles/how-visual-effects-work-in-film#whats-the-difference-between-vfx-and-sfx>

⁸ <https://coloristsociety.com/role-of-the-colorist>

⁹ <https://www.film-ton.at/ton-im-film/>

לדמיון בכדי לייצר אפקטים קוליים מותאמים, ולא רק להקליטם מחדש, בכדי לייצר את חזון הבמאי אומנותית וטכנית. מעצב הפסקול אחראי לספק את הצלילים לפעולות על המסך. הוא מבלה זמן רב במניפולציה של ההקלטה המקורית בעזרת הכלים הטכנולוגיים אשר לרשותו. לרוב מעצב הפסקול תופס גם את תפקיד אחראי עורכי סאונד ובכך מפקח גם על התוצרים המתקבלים כולל גרסאות המוזיקה והאפקטים השונים של הסרט המאפשרים את החלפת ערוץ הדיאלוג לשפות שונות. החשיבות שיש לייחס לתפקיד היא כשל מנהל מחלקה בטייטה הנוכחית.

8. אנימציה – מושג תחתיו עולם שלם של תפקידים ומשימות. לפני היציאה לצילומים משתמשים ב Previs artist/ previsualization artist כדי לתכנן את הסרט, ישנם סרטים שכולם אנימציה מסוגים שונים וישנם סרטים שמשתמשים באנימציה כדי להמחיש סצנות או כדי לשלב דמויות שאינן קיימות וכיום האנימציה אפשרית בכל ז'אנר והיריעה רק מתרחבת. יש צורך לייצר מסמך מבחנים להכרה בהפקות מקור נפרד המיועד לפרויקטים המערבים אנימציה. במידה שהדבר לא אפשרי אנו ממליצים לייחס לכל מקצועות האנימציה לתפקיד היא כשל מנהל מחלקה בטייטה הנוכחית.

9. מוסיקאי – יש לייחס לתפקיד הלחנת מוסיקה מקורית לסרט חשיבות כשל מנהל מחלקה בטייטה הנוכחית. מובן מאליו שמוסיקה ישראלית מקורית היא בסרטים רבים אחד מהעוגנים החשובים ליצירה הישראלית.

בברכה

ועד איגוד העורכים – איגוד
מקצועות הפוסט בישראל (ע"ר)

העתק: